

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/127/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5420200811
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erik Varga
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5420200811.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Erika Vargu a členov senátu - sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Róberta Urbana v spore žalobcov: 1/ B. S., nar. XX.XX.XXXX, 2/ P. S., nar. XX.XX.XXXX a 3/ J. S., nar. XX.XX.XXXX, všetci žalobcovia bytom B. D., O. XXXX/X a všetci právne zastúpení Mgr. Elenou Szabóovou, advokátkou so sídlom E. Y., G. E. X, proti žalovanému: Dolnooravská nemocnica s poliklinikou MUDr. L. Nádaši Jégého Dolný Kubín, so sídlom Dolný Kubín, Nemocničná 1944/10, IČO: 00634905, právne zastúpenému spoločnosťou h & h Partners, advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Košice, Mäsiarska 6, o náhradu nemajetkovej ujmy, na základe odvolania žalobcov 1/ až 3/ proti rozsudku Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 6C/14/2020-175 zo dňa 18. mája 2021 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovaný **m á** voči žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd (ďalej v texte aj ako súd prvej inštancie) v celom rozsahu zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia 1/ až 3/ domáhali uložiť žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňi 1/ sumu 60.000 eur a žalobcom 2/ a 3/ po 40.000 eur titulom nemajetkovej ujmy.

2. Východiskovo súd prvej inštancie uviedol, že skutkovo žalobcovia svoj návrh vymedzili tvrdením, že nebohému Z. S., nar. XX.XX.XXXX, ktorý bol manželom žalobkyne 1/ a otcom žalobcov 2/ a 3/ sa dňa 21.03.2016 zhoršil zdravotný stav, mal triašku, nevládal dýchať, kašlal. Medzi 4. a 5. hodinou rannou toho istého dňa k nemu rodina privolala službu RLP. Počas telefonátu ich pracovníčka záchrannej linky inštruovala, že majú pacienti odmerať tlak, čo aj urobili. Pretože už počas merania tlaku sa subjektívny zdravotný stav pacienta viditeľne zhoršil, hlavne jeho dýchanie, žalobcovia opakovane volali na záchranú linku s požiadavkou na zásah. Po príchode do nemocnice žalovanej boli nebohému urobené krvné testy, stetoskopický posluš a pacient bol odoslaný domov s tým, že ide o „obyčajný kašeľ“. Stav menovaného sa opätovne zhoršil nasledujúci deň, 22.03.2016, kedy mal mal výpadky dýchania, preto príbuzní opätovne okolo 4:30 hod telefonicky žiadali o príchod sanitky. Do príchodu sanitného vozidla s posádkou pacient prestal dýchať, a napriek 45 minút trvajúcej resuscitácii sa životné funkcie pacienta nepodarilo obnoviť. Manžel žalobkyne 1/ a otec žalobcov 2/ a 3/ teda zomrel 20 hodín po tom, ako bol zo zdravotníckeho zariadenia žalovaného odoslaný domov „s obyčajným kašľom“ a systolickým tlakom 220 MmHg. Žalobkyňa 2/ podala na Úrade pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou podnet na prešetrenie správnosti postupu pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti poškodenému v zdravotníckom zariadení žalovaného. Oznámením zo dňa 11.05.2017 Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou oznámil, že dohliadaný subjekt porušil ustanovenie § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. a to v tom, že nebohému mala byť vykonaná širšia diferenciálna diagnostika hrudnej bolesti a dýchavice, najmä krvné testy akútneho koronárneho syndrómu, pričom práve akútny koronárny syndróm bol podľa

pítevej správy príčinou smrti nebohého Z. S.. V tejto spojitosti žalobcovia argumentovali, že každý, kto poskytuje zdravotnú starostlivosť, ju má poskytovať lege artis, t.j. v súlade s poznatkami medicíny a biomedicínskych vied. Mali za to, že konaním žalovaného boli naplnené základné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu, pričom v dôsledku protiprávneho konania žalovaného (škodcu) došlo k najhoršiemu a nenapraviteľnému následku - smrti blízkeho rodinného príslušníka žalobcov, a to náhle, neočakávane a v relatívne mladom veku. Nadväzne žalobcovia podrobne (z pohľadu manželky a detí - bod 2 odôvodnenia napadnutého rozsudku) opísali osobné citové putá/väzby k žalovanému a traumou, ktorá nenávratne rozvrátila ich harmonický rodinný život.

3.Okresný súd osobitne ozrejmil, že vo veci nariadil aj termín predbežného prejednávania sporu, kde v rámci predbežného právneho posúdenia veci uviedol, že považuje nárok žalobcov za premlčaný. Žalobcovia v reakcii na to žiadali o jeho odročenie z dôvodu poskytnutia lehoty na doplnenie judikatúry ohľadne začiatku počítania premlčacej lehoty, ktorá by sa nemala počítať v nadväznosti na smrť Z. S., ale od času, kedy sa žalobcovia dozvedeli o tom, kto je zodpovedný v zmysle § 4 zákona č. 576/2004.

4.Súd prvej inštancie tejto žiadosti nevyhovel, nakoľko žalobcovia mali na predloženie judikatúry dostatok času, keďže námietku premlčania žalovaný vzniesol vo vyjadrení k žalobe, ktoré bolo právnej zástupkyňi žalobcov doručené ešte dňa 11.09.2020 a predbežné prejednanie sporu sa uskutočnilo dňa 18.05.2021. Odhliadnuc od uvedeného považoval za rozhodujúcu skutočnosť, že súd má poznať právo, čo znamená nielen to, že má poznať právne predpisy, ale i súdne rozhodnutia, v ktorých sa odzrkadľuje aplikácia právnych predpisov.

5.Následne, s ohľadom na vznesenú námietku premlčania zdefinoval súd prve inštancie pojmové znaky tohto inštitútu a venoval sa primárne vyhodnoteniu tejto právnej otázky.

6.V rozoberanej súvislosti konštatoval, že pre posúdenie premlčania nároku je potrebné ustáliť aká je povaha nároku uplatňovaného žalobou. Žalobcovia síce označili ako žalobu na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, avšak v zmysle opisu skutkových okolností je jednoznačné, že žalobcovia si voči žalovanej uplatňujú peňažný nárok, ktorý nepredstavuje škodu na majetku, či na zdraví, resp. náklady súvisiace s liečením, či ušlý zisk. Uplatňujú si nárok, ktorý sa odvíja od toho, že v dôsledku náhlejšej smrti utrpeli ujmu, spočívajúcu v tom, že stratili manžela a otca v jednej osobe.

7.Nadväzne podľa okresného súdu platí, že takáto ujma je síce nemajetková, ale právo na jej náhradu je osobné právo, ktoré má majetkovú hodnotu. Majetková povaha tohto práva určuje, že toto právo podlieha premlčaniu (R 58/2014, uznesenie ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 2299/2018-11 zo dňa 03.05.2018). Strata blízkej osoby predstavuje zásah do rodinného života, pričom právu na rodinný život patrí ochrana podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, aká patrí právu na súkromie, ktoré je výslovne chránené v ust. § 11 Občianskeho zákonníka, pričom v súvislosti s jeho porušením majú fyzické osoby právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Otázka dĺžky premlčacej lehoty a začiatku jej plynutia v prípadoch uplatnenia práva na náhradu nemajetkovej ujmy bola vyriešená ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, konkrétne rozhodnutiami NS SR sp. zn. 2 Cdo/278/2007, 5Cdo/265/2009, 1Cdo/100/2009, 8Cdo/24/2017, 8Cdo/119/2017 a 2Cdo/194/2011- R 58/2014), podľa ktorých je premlčacia lehota, v ktorej je takýto typ nároku potrebné uplatniť trojročná (§ 101 Občianskeho zákonníka) a začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu.

8.V okolnostiach súdnej veci došlo k neoprávnenému zásahu do práva na súkromie, resp. na rodinný život smrťou manžela žalobkyne 1/ rade a otca žalobcov 2/ a 3/ Z. S., ktorá okolnosť nesporne nastala dňa XX.XX.XXXX. Dňom nasledujúcim po smrti manžela žalobkyne 1/ a otca žalobcov 2/ a 3/ v jednej osobe - Z. S., t.j. dňom XX.XX.XXXX začala plynúť trojročná premlčacia lehota a táto uplynula dňa 23.03.2019. Žalobcovia podali žalobu na súde dňa 12.05.2020. K podaniu žaloby tak došlo až po uplynutí premlčacej lehoty. Z tohto dôvodu okresný súd žalobu každého zo žalobcov zamietol v celom rozsahu.

9.Súd prvej inštancie dodal, že ak by sa mal prikloniť k argumentácii žalobcov, že začiatok premlčacej lehoty je potrebné určiť k okamihu, kedy sa žalobcovia dozvedeli o tom, kto je zodpovedný v zmysle § 4 zákona č. 576/2004, pretože pred záverom Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou nemohli žalobu podať, nakoľko neboli schopní uviesť žiadne skutkové tvrdenia na podporu svojho nároku, v takom prípade by bol začiatok určený dňom nasledujúcim po dni doručenia oznámenia Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Nakoľko oznámenie je zo dňa 11.05.2017, tak mohlo byť doručené najskôr v tento deň. Takýto začiatok premlčacej lehoty je však stanovený pre nárok na náhradu škody

(§ 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Nárok na náhradu škody sa pritom premlčuje v dvojročnej subjektívnej, resp. trojročnej, prípadne desaťročnej objektívnej lehote (§ 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Premlčacia lehota, ak by mala začať plynúť od okamihu získania vedomosti kto za škodu zodpovedá, by potom márne uplynula dňa 12.05.2019.

10.S ohľadom na úplné zamietnutie žaloby bol v spore v plnom rozsahu úspešný žalovaný, ktorému okresný súd, aplikujúci ust. § 255 ods. 1 CSP, priznal voči žalobcom právo na náhradu trov konania.

11.Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalobcovia 1/ až 3/ a domáhali sa jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

12.Odvolatelia namietali, že až doručením oznámenia Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou získali vedomosť o tom, že žalovaný porušil svoje zákonné povinnosti, t.j. kto je subjektom, voči ktorému si môžu uplatňovať pred súdom príslušné nároky, teda najskôr dňom 12.5.2017 „mohli právo vykonať prvý raz“, keďže dovtedy absentovala kvalifikovaná vedomosť o tom, či došlo k pochybeniu pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti a ak áno, kto je za ňu zodpovedný. Zdôraznili, že bez prístupu k dohľadovému spisu ÚDZS, ktorí žiadali pripojiť, sú obmedzení v prístupe k základným podkladom, ktorými môžu podložiť svoje tvrdenia a navrhnúť na základe oboznámenia s týmto dôkazom ďalšie dokazovanie.

13.Ďalej žalobcovia v danej spojitosti argumentovali, že ustanovenie § 101 OZ požitím slov „keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz“ viaže začiatok plynutia premlčacej doby na deň, keď sa právo skutočne mohlo po prvý raz uplatniť na súde, teda keď je actio nata, a nie na deň, keď by sa mohlo po prvý raz uplatniť, teda keď by mohla byť actio nata. Poukazujú na zásadnú odlišnosť „majetkovej zložky“ nemajetkovej ujmy od iných majetkových práv. V konaní sa totiž nedomáhajú zaplatenia neuhradenej faktúry, náhrady za neoprávnené užívanie ich majetku, ani náhrady škody spôsobenej poškodením ich majetku. Predmetom konania je relutárna satisfakcia za zásah do ich práva na súkromie a rodinný život, ku ktorému došlo smrťou ich najbližšieho príbuzného. Preto (napriek judikatúre zmienenej v rozsudku) považujú zaradenie časti tohto práva ako právo majetkové za nesprávne. V čase prijatia Občianskeho zákonníka (február 1964) ani v čase jeho „veľkej novelizácie“ (november 1991) neboli spory porovnateľné s rozhodovanou vecou bežnou agendou súdov, v podstate sa porovnateľné práva (vzhľadom na politický a tomu zodpovedajúci právny režim) ani neuplatňovali. Preto ani ich právna úprava nebola viac než indikatívne upravená v občianskom kódexe. K zmene v tejto časti Občianskeho zákonníka nedošlo ani nasledujúcimi novelizáciami, ktoré boli zamerané prioritne na otázky záväzkového práva, a práva z neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti zostali nemenné oproti pôvodnej právnej úprave. Dosiaľ v Občianskom zákonníku priznanie náhrady nemajetkovej ujmy je podmienené tým, že „najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti“ (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Z vymedzenia je zrejmé, že predmetné ustanovenie § 11, 13 bolo inkorporované ako všeobecné pravidlo nezasahovania do osobnostných práv zásahmi, ktoré sú definované v § 11 OZ zásahmi do života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, mena a prejavov osobnej povahy. V rozhodovanej veci ale nedošlo k zásahu do súkromia neoprávneným zverejnením fotografie zo súkromného života, delikátnej informácie alebo k verejnému dehonostovaniu žalobcov. Predmetom žaloby nie je postmortálna ochrana proti neoprávnenému zásahu do osobnostného práva otca/manžela žalobcov, ale ochrana vlastného práva žalobcov, na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do ich práva na súkromie a rodinný život. Kým pri napr. tlačovom zásahu je zrejmé viac-menej bezprostredne, že došlo k zásahu, ktorý dotknutá osoba hodnotí ako neoprávnený, a zvyčajne aj osoba porušovateľa, vo veci žalobcov nie je táto súvislosť bezprostredne známa. Práve pre podobné prípady bol konštituovaný Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ktorého zákonnou úlohou je vybavovať podnety pacientov alebo iných oprávnených osôb, prešetrovať správnosť poskytnutia zdravotnej starostlivosti, zisťovať a sankcionovať zistené porušenia. Zároveň, poškodenie zdravia či smrť pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti by mala skôr korešpondovať, aj z hľadiska jej následkov na pozostalých, s právnou úpravou škody na zdraví, než prísne s § 11 - 13 Občianskeho zákonníka. Zároveň, právo by malo byť uplatňované na základe zásady rovnakého zaobchádzania a na základe rovnosti pred zákonom aj pred súdom. V tejto súvislosti sa podľa žalobcov súd nezaoberal tým, či právna úprava, ktorú na vec aplikoval je v súlade so zásadou zákazu diskriminácie.

14.Odvolatelia poukázali na rozdielne vymedzenie premlčacej doby (začiatku jej plynutia, jej dĺžky) pri jednotlivých nárokoch. Kým pri škode zákon rozlišuje úmyselné a neúmyselné konanie, a pri škode spôsobenej úmyselne predlžuje premlčaciu dobu až na 10 rokov od udalosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, pri zásahu do osobnostných práv zákon nerozlišuje úmyselný a nedbanlivostný zásah s

príslušnými konzekvenciami. Pretože v Občianskom zákonníku absentuje osobitné vymedzenie úmyslu, je nutné v zmysle všeobecných ustanovení CSP použiť právnu úpravu, ktorá úmysel definuje, a to Trestný zákon.

15. Ako porovnateľnú úpravu žalobcovia označili § 19 zákona č. 514/2003 Z.z., v zmysle ktorého sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Ak je podmienkou uplatnenia práva na náhradu škody zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, plynie premlčacia lehota odo dňa doručenia (oznámenia) rozhodnutia, ktorým bolo zmenené alebo zrušené právoplatné rozhodnutie.

16. Záverom odvolatelia odkázali na znenie čl. 2 konsolidovanej Zmluvy o fungovaní Európskej únie, upravujúcej jej základné hodnoty.

17. V písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu žalovaný navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť.

18. Uviedol, že odvolanie žalobcov neprináša nič nové a podstatné, žalobcovia špekulatívne bez opory v judikatúre prispôbujú začiatok plynutia premlčacej doby momentu, ktorý by im vyhovoval. Pokiaľ však ide o premlčanie, judikatúra je v tejto otázke ustálená, pričom z podanej žaloby je zrejmé, že žalobcovia si uplatňujú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a nie náhradu škody. K úmrtiu Z. S. došlo dňa XX.X.XXXX. K podaniu žaloby žalobcami došlo až 22.05.2020, teda 4 roky a 2 mesiace po jeho úmrtí. Žalobcovia si pri posudzovaní otázky premlčania nesprávne zamieňajú právnu úpravu týkajúcu sa pojmu „škoda“ a pojmu „nemajetková ujma“. Predmetom vymáhania je v zmysle podanej žaloby náhrada nemajetkovej ujmy a nie škody. Škoda a nemajetková ujma sú dva rôzne právne inštitúty. Pri škode začína premlčacia doba (2 roky) plynúť dňom nasledujúcim po dni, keď sa poškodený dozvedel o škode a kto za ňu zodpovedá. Judikatúra za posledné roky bližšie vysvetlila, čo sa v konkrétnych prípadoch rozumie pod pojmom „dozvedieť sa o škode“ a „kto za ňu zodpovedá“. Pri náhrade nemajetkovej ujmy je ale právna úprava premlčania iná ako pri inštitúte „škody“ s tým, že sa nárok na náhradu nemajetkovej ujmy premlčuje, a to v lehote 3 rokov odo dňa neoprávneného zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. V prípade nároku na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých v dôsledku úmrtia rodinného príslušníka je rozhodujúcim dňom začatia plynutia premlčacej doby deň nasledujúci po dni smrti tohto rodinného príslušníka. Je teda nesprávne tvrdenie žalobcov, že na žalované nároky sa má použiť právna úprava premlčania vzťahujúca sa na inštitút škody a nie nemajetkovej ujmy. Na podporu svojich tvrdení žalobcovia používajú vo svojom vyjadrení dostupnú judikatúru, ktorá však potvrdzuje tvrdenia žalovaného. Obidva judikáty uvádzané žalobcami vôbec neuvádzajú, že právna úprava premlčania škody sa má použiť aj na nemajetkovú ujmu. Dodal, že Oznámenie UDZS o výsledku prešetrenia podnetu zo dňa 11.05.2017 bolo žalobcom doručené v máji 2017 a teda trvalo viac ako 3 roky, kým bola ich žaloba podaná, pričom im v podaní žaloby žalovaný nijakým spôsobom nebránil a neovplyvňoval a svoje práva nezneužil.

19. Zároveň žalovaný zopakoval svoju doterajšiu argumentáciu, založenú na stanovisku, že jeho postup bol lege artis pričom na preukázanie opaku znaleckým posudkom alebo odborným vyjadrením mali žalobcovia 4 roky a 2 mesiace. Príčinou úmrtia p. Z. S. bola perakútna (náhla/rýchla) forma akútneho koronárneho syndrómu definovaná ako úmrtie z kardiálnych príčin, ktoré sa vyskytuje do 1 hodiny od začiatku symptómov, smrť je teda neočakávaná.

20. Záverom citoval uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV.ÚS 542/2013, ktoré akceptovalo aplikačnú/súdnu prax v podobe záverov (rozsudok NS SR sp. zn. 2 Cdo 278/2007 - R 75/2008), podľa ktorých „právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako jeden z relatívne samostatných prostriedkov ochrany osobnosti fyzickej osoby, je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje... začiatok plynutia premlčacej doby bol určený podľa § 101 OZ s tým, že je viazaný na okamih, keď malo dôjsť k neoprávnenému zásahu spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby.“

21. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie podala subjektívne legitimovaná strana sporu (§ 359 CSP) v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), preskúmal vec v rozsahu danom v ustanovení § 379 CSP a § 380 ods. 1 CSP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario za použitia § 219 ods. 3 v spojení s 378 ods. 1 CSP) rozsudok okresného súdu potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny.

22. Primárne odvolací súd považuje za nevyhnutné zvýrazniť, že ani v najmenšej miere nespochybňuje enormne bolestivú ujmu, ktorú v rodine žalobcov spôsobilo tragické úmrtie ich manžela a otca. Je ľudsky úplne pochopiteľná intenzita ťaživosti ich pocitov vyvolaná nezvratnými následkami/dopadmi tejto udalosti na existenciu ich citových väzieb.

23. Pokiaľ však ide o časové súvislosti súdneho/procesného uplatnenia nárokov z predmetnej udalosti vyplývajúcich, súd prvej inštancie nemohol postupovať inak, než aplikovať relevantnú právu úpravy (týkajúcu sa takýchto nárokov), vrátane príslušných záverov aplikačnej praxe.

24. Ak v tejto spojitosti dospel okresný súd k záveru, že ide o nárok premlčaný, nakoľko začiatok premlčacej doby sa viaže na okamih zásahu, je nadväzne opodstatneným jeho záver o nadbytočnosti vykonania ďalšieho dokazovania - pripojením spisu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou - nakoľko žiadne okolnosti/zistenia získané z takéhoto dokazovania by nemali (nemohli mať) vecný vplyv na predmetný určujúci záver. Inými slovami, ani prípadné zistenie o zdravotnej starostlivosti vykonanej/poskytnutej žalovaným non lege artis nie je spôsobilé zvrátiť záver, že ak premlčacia doba začala plynúť od dotknutej udalosti, nárok je premlčaný. Z hľadiska procesnej ekonómie je totiž nevyhnutné zo strany súdu primárne sa zaoberať vyhodnotením vznesenej námietky premlčania. Možno tu zároveň dodať, že žalobcovia v priebehu konania jeho predmetom neučinili tvrdenie o prípadnom rozpore vznesenej námietky s dobrými mravmi.

25. Súčasne platí, že postup okresného súdu - nepripustenie odročenia pojednávania za účelom predloženia ďalšej judikatúry, body 3 a 4 tohto odôvodnenia - realizovaný/zvolený na predbežnom prejednaní žaloby má svoje východisko v základných princípoch kontradiktórneho súdneho konania.

26. Čo sa týka samotného/nosného záveru súdu prvej inštancie o premlčaní uplatneného nároku, nemožno sa stotožniť s predostretou odvolacou argumentáciou, ktorá naznačuje konkurenciu interpretačných alternatív. Rozhodné okolnosti ohľadne premlčacej doby sú totiž determinované charakterom uplatneného nároku, ktorým je nepochybne - viď skutkové vymedzenie v čl. 4 žaloby - nemajetková ujma. Je preto bez právneho významu (odhliadnuc od dopadov konštatovaných okresným súdom obiter dictum - bod 9 tohto odôvodnenia) rozsiahla/podstatná časť odvolacej argumentácie pokúšajúca sa prispôbiť (body 13 až 15 tohto odôvodnenia) tvrdenia tak, aby podliehali právnym dôsledkom vyplývajúcim pre premlčanie náhrady škody. Nesprávnou a neakceptovateľnou je tiež úvaha obsiahnutá v odvolaní o tom, že, nakoľko - „v Občianskom zákonníku absentuje osobitné vymedzenie úmyslu, je nutné v zmysle všeobecných ustanovení CSP použiť právnú úpravu, ktorá úmysel definuje, a to Trestný zákon“. Dotknutá procesná úprava (čl. 4 Základných princípov CSP) sa totiž týka výlučne prípustnosti analógie vo vzťahu k procesným predpisom, nie hmotno-právnej úprave.

27. Nadväzne, napriek tomu, že ide (v prípade nemajetkovej ujmy) o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv, jej vyjadrenie peňažným ekvivalentom má za následok, že ide o osobné právo majetkovej povahy (bližšie R 58/2014). Ak je potom obsahom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky. Konštatované vedie k už ustálenému záveru o aplikabilite inštitútu premlčania i na nemajetkovú ujmu. Následne je počiatok plynutia všeobecnej - pre absenciu špeciálnej úpravy - trojročnej premlčacej doby podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy sa právo mohlo vykonať prvý raz, čo v prípade náhrady za nemateriálnu ujmu nastáva dňom nasledujúcim po dni, kedy k zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby došlo.

28. V okolnostiach súdenej veci zásah do práva na rodinný život žalobcov nastal momentom smrti ich manžela/otca. Vecne správnym je preto záver okresného súdu, že nasledujúcim dňom si žalobcovia mali/mohli uplatniť zodpovednostný nárok z toho vyplývajúci. Skutočnosti vyplývajúce z Oznámenia Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou predstavujú (môžu predstavovať) „len“ posilnenie/potvrdenie procesnej/argumentačnej pozície žalobcov v konaní, rozhodnou okolnosťou je však moment zásahu do osobnostných práv. Z chronológie posudzovanej veci vyplýva, že k úmrtiu manžela/otca žalobcov došlo 22.03.2016, nasledujúcim dňom začala plynúť trojročná premlčacia lehota a táto uplynula dňa 23.03.2019. Ak teda bola žaloba podaná na súde dňa 12.05.2020, došlo k jej podaniu po uplynutí premlčacej lehoty.

29. Vychádzajúc z opísaných úvah krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu v jeho meritórnej časti ako i ohľadne závislého výroku o trovách prvoinštančného konania (§ 379 písm. a/ CSP).

30. O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 255 ods. 1 v spojení s 396 ods. 1 CSP. Žalobcovia neboli so svojím odvolaním úspešní ani v časti, čo predstavuje na druhej strane plný úspech žalovaného. O konkrétnej výške týchto trov rozhodne súd prvej inštancie v zmysle § 262 ods. 2 v spojení s § 251 CSP

31. Toto rozhodnutie krajského súdu bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolanie možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k niektorej z uvedených vád. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť zastúpenia advokátom neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.